

Makroekonomie je obor, kterému se chci věnovat

Ve třiceti letech se stal nejmladším vrchním ředitelem Českého statistického úřadu. Už čtyři roky řídí sekci makroekonomických statistik. „V národním účetnictví je skryta obrovská spousta zajímavých informací o světě, kde žijeme,“ říká **Marek Rojíček**.

Jak jste se vůbec dostal k makroekonomickým statistikám?

Studoval jsem na Vysoké škole ekonomické obor národní hospodářství, resp. na inženýrském stupni obor hospodářská politika. Jako vedlejší specializaci jsem měl statistiku, což se velmi vhodně doplňuje. Ještě před koncem studia jsem se podíval na webové stránky Českého statistického úřadu, abych zjistil, zda nenabízí volná místa. A taky že jo. Odbor ročních národních účtů tehdy nabíral lidi. Kupodivu mě neodradil ani dost tristní pohled na můj platový výměr. Nastoupil jsem do národních účtů. Jinak ekonomie mě vždycky bavila. Ve třetím ročníku obchodní akademie jsem absolvoval týdenní soustředění pro studenty a učitele středních škol zaměřené na ekonomii a management. Pořádala jej pražská VŠE spolu s Liberálním institutem. Byla to lektorsky skvěle obsazená vzdělávací akce. Zúčastnili se jí i zahraniční profesori. To mě definitivně nasměrovalo k oboru, kterému se chci věnovat.

Teorie, kterou se člověk učí ve škole, bude asi dost jiná, než je nakonec úřední praxe.

Já nejsem čistokrevný statistik. Asi proto mě zajímala práce na národních účtech, které jsou v podstatě makroekonomickým modelem. Prostor pro matematickou statistiku je zde poměrně malý. Je to hodně o chápání souvislostí v ekonomice a to mi vyhovovalo. Nástup do úřadu byla poměrně výrazná změna oproti studentskému životu. Je to daleko více

Ing. Marek Rojíček, Ph.D.

Po maturitě na frýdecko-místecké obchodní akademii vystudoval Vysokou školu ekonomickou, kde kromě inženýrského titulu získal i doktorát.

Do Českého statistického úřadu nastoupil v roce 2001 jako expert sektorových účtů. V letech 2003–2006 zastával funkci vedoucího oddělení meziodvětvových tabulek. Od roku 2007 působí jako vrchní ředitel Sekce makroekonomických statistik. Je ženatý. Jeho žena Marcela učí v mateřské škole. Má dvě děti: Elišku (5) a Jonáše (3). Jeho životním krédem je: „Ono to vždycky nějak dopadne.“

o rutině a musíte se naučit disciplíně – prostě každé ráno musíte vstát z postele, jít do práce a odpracovat si svých osm hodin. Trochu mi to akademické prostředí chybělo a měl jsem pocit, že intelektuálně zakrňuji. To byl také důvod, proč jsem se po roce přihlásil na externí doktorandské studium. Jinak se věnuji jak pedagogickým, tak výzkumným aktivitám, jsou pro mě osvěžující.

„*Já nejsem čistokrevný statistik. Asi proto mě zajímala práce na národních účtech, které jsou v podstatě makroekonomickým modelem.*“

Kdo ještě společně s vámi pracuje na národních účtech?

Pestrá směs lidí, genderově poměrně vyrovnaná, nicméně věkový průměr je na poměry ČSÚ relativně nízký. Je to dáno tím, že v minulosti tu byla velká fluktuace. Před takovými čtyřmi, pěti lety byla situace velmi kritická. Nabírali jsme hodně absolventy škol, kteří práci u nás často brali jako užitkovou praxi. V současné době je našťastí situace podstatně lepší. Situace na trhu práce se změnila a státní sféra už není chápána jako méněcenná. Od dob mého nástupu se také zhruba zdvojnásobily nástupní platy. A přestože nejsou s ohledem na daný region a požadovanou kvalifikaci nikterak vysoké, už dokážeme soukromé sféře konkurovat. V současné době máme řadu kvalitních expertů. Jen se bojím, že s příškerčením peněz ve státní správě začne naše atraktivnost na trhu práce časem opět blednout.

Když jsme se zeptali studentů VŠE, co si představují pod pojmem národní účty, nedokázali odpovědět. Co si pod tím potom může představit běžný občan?

Národní účetnictví je dost komplikovaná záležitost i pro odborníky. Lidé obvykle znají jen hrubý domácí produkt a i ten si každý vykládá po svém. Docela by mě zajímalo, kdyby otázku: „Co je to HDP?“ položili náhodně vybraným lidem v pořadí „Nikdo není dokonalý“. Jestli by se našel alespoň někdo, kdo by odpověděl správně. A to je jen jeden ukazatel. Národní účetnictví jich má stovky. Je důležité ty věci lidem vysvětlovat. Už z toho důvodu, že je v nich skryta obrovská spousta zajímavých informací o světě, kde žijeme.

Co „velkého“ můžeme očekávat v oblasti makroekonomických statistik v nejbližší budoucnosti?

Revizi standardu národních účtů za tři roky. Přestože z celkového pohledu není revolucí, přináší řadu změn, kterou zaznamenají spíše odborní-

Marek Rojíček se rád dělí o své názory na ekonomický vývoj v České republice se čtenáři časopisu Statistika a My v pravidelné rubrice Glosář.

ci. Pro normální lidi se neděje nic převratného. Například, že by hrubý domácí produkt byl nahrazen indexem štěstí.

To je zajímavá úvaha. Možná, že index štěstí by lidé chápali lépe. Kdy začne ČSU tento index měřit?

Rozhodně se tak neděje běžně, všechno je to ve fázi více či méně experimentálních projektů. Základní problém podobných indexů je jejich obtížná praktická měřitelnost, protože jsou založeny na subjektivních pocitech. Čím si změříte, jakou máte dnes náladu? A jak to budete agregovat za populaci? Problémem není, že bychom měli málo statistických ukazatelů, ale že jim přisuzujeme jiný význam, než ve skutečnosti mají. Informací je kolem nás naopak příliš mnoho a nejtěžší je z nich vybrat ty správné a použít je správně v konkrétní situaci.

Měl jste to štěstí, že jste se účastnil mezinárodních projektů, což vás pracovní nejen obohatilo, ale mohl jste si udělat i představu o tom, jak fungují jiné statistické úřady. Jak si tedy stojí ČSÚ ve srovnání se zahraničím?

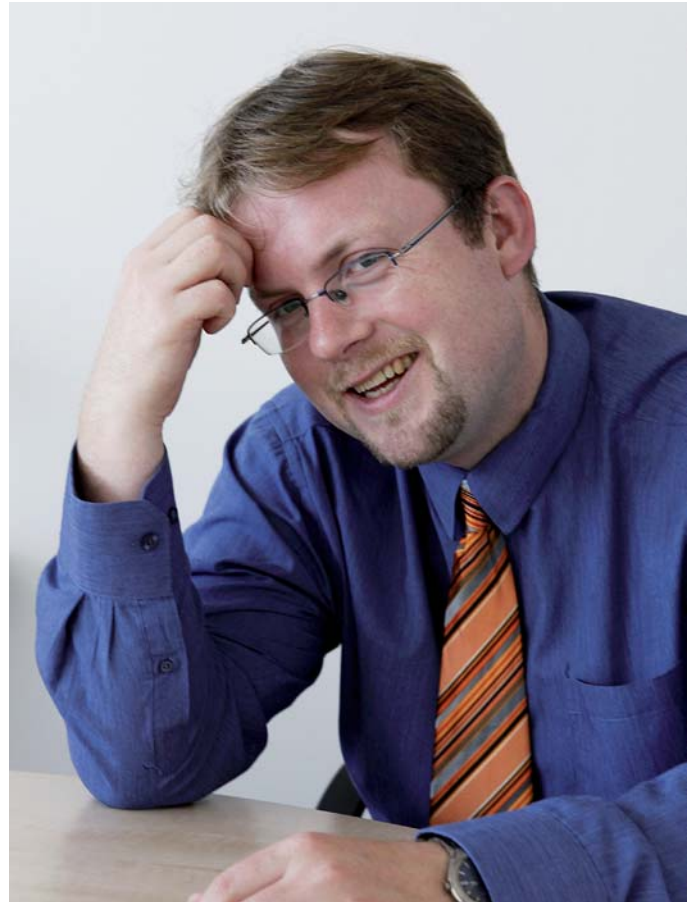
Naši experti šli do všech projektů skutečně s velkým nasazením. Byla to pro ně jedinečná příležitost, jak se dostat do zahraničí a vydělat si i nějaké peníze. Většina expertů z vyspělejších zemí to bere jako běžnou rutinu a součást své každodenní práce. Tomu odpovídá i jejich pracovní nasazení. V případě technických asistencí máme tu výhodu, že jsme si tytéž věci sami prožili. Proto jsme schopni nastavit směr, kudy vede ta nejlepší cesta.

Jak vůbec hodnotíte spolupráci ČSÚ s Eurostatem?

Spolupráce funguje na principu partnerství. Eurostat je nicméně v tomto vztahu dominantním partnerem a to často více, než je nutné. Národní statistika je často vnímána tak, že je pouze dodavatelem dat pro Eurostat. Trochu to souvisí s naší pozicí nové členské země EU, kdy ne vždy cítíme dostatečné sebevědomí a bereme vše automaticky tak, jak nám to řeknou v Lucemburku. Je to někdy i naší pohodlností, neplatí to ale samozřejmě paušálně.

Co byste tedy radil svým kolegům, jak mají s Eurostatem jednat?

Je potřeba si uvědomit, že v Eurostatu pracují také jenom lidé, byť navenek působí velmi sebevědomě a profesionálně a jsou velmi dobře jazykově vybaveni. Právě na jazykové vybavenosti je znát stále zřetelný rozdíl mezi starými a novými členskými zeměmi. Z odborného hlediska jsou naši experti ale často na srovnatelné nebo ještě vyšší úrovni. Je ale

jen otázka času, kdy se v mezinárodním prostředí takřikajíc otrkáme a dokážeme působit stejně sebevědomě jako naši kolegové na západ od českých hranic.

Co byla vaše největší pracovní a životní výzva?

Určitě to byla možnost stát se ve 30 letech vrchním ředitelem sekce, kterou mi nabídl tehdejší předseda Fischer spolu s místopředsedou Křovákem. Z pozice vedoucího oddělení je to velký skok, samozřejmě se mi honila hlavou řada pochybností a také určitý ne zcela příjemný pocit, že najednou se z vašich nadřízených stanou podřízení. To je vždy lidsky velmi složitá situace. Na druhé straně pokud člověk má v sobě alespoň špetku ambicí, tato nabídka se neodmítá. Samozřejmě vždy je nutné něco obětovat, v tomto případě to byla kariévní dráha experta. Shodou okolností se nám ve stejném roce narodilo první dítě a porízoval jsem si vlastní bydlení, takže rok 2006 byl pro mě přelomový z různých pohledů.

Máte dvě malé děti. Mají vůbec představu o tom, co jejich tatínek dělá a kde pracuje?

Moje děti vědí, že pracuji v kanceláři, kde mám počítač. A že do té práce musím chodit každý den, od pondělí do pátku. Větší podrobnosti zatím neřeší. Co je to statistika nevědí. Asi bych jim to v jejich věku i dost obtížně vysvětloval.